

MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY

Mikropodniky a malé a střední podniky představují 99 % společností v EU. Poskytují dvě třetiny pracovních míst v soukromém sektoru a více než polovinou přispívají k celkové přidané hodnotě vytvářené podniky v EU. Na podporu malých a středních podniků byly přijaty nejrůznější akční programy, jako je například iniciativa na podporu malých a středních podniků („Small Business Act“), Horizont 2020 a program COSME. Jejich cílem je zvýšit konkurenceschopnost malých a středních podniků prostřednictvím výzkumu a inovací a zajistit jim lepší přístup k finančním prostředkům.

PRÁVNÍ ZÁKLAD

Malé a střední podniky působí hlavně na vnitrostátní úrovni a jen poměrně malý počet se věnuje přeshraničnímu podnikání v rámci EU. Avšak navzdory tomu se jich týkají právní předpisy EU v nejrůznějších oblastech, jako je zdanění (články 110–113 Smlouvy o fungování EU), hospodářská soutěž (články 101–109 Smlouvy o fungování EU) a právo obchodních společností (právo usazování – články 49–54 Smlouvy o fungování EU). Definici malých a středních podniků Komise přijala v doporučení č. 2003/361/ES.

CÍLE

Mikropodniky a malé a střední podniky (MSP) tvoří 99 % všech podniků v EU. V roce 2015 vytvořilo téměř 23 milionů malých a středních podniků přidanou hodnotu ve výši 3,9 bilionu EUR a zaměstnávalo 90 milionů osob, a tak představovalo jeden ze základních zdrojů podnikatelského ducha a inovací, které mají pro konkurenceschopnost evropských společností zásadní význam. Politika EU zaměřená na malé a střední podniky má zajistit, aby politiky a opatření Unie byly k malým podnikům vstřícné a přispívaly k tomu, aby se Evropa stala atraktivnějším místem pro zakládání firem a podnikání.

DOSAŽENÉ VÝSLEDKY

A. Iniciativa „Small Business Act“

Doposud nejucelenější a nejobsáhlejší iniciativu v oblasti malých a středních podniků předložila Komise v červnu 2008 v podobě sdělení o iniciativě „Small Business Act“ ([COM\(2008\) 0394](#)). Small Business Act usiluje o vytvoření nového politického rámce, který by zahrnul stávající nástroje a navázal na Evropskou chartu pro malé podniky a na „moderní politiku malých a středních podniků pro růst a zaměstnanost“.

Uplatňuje spíše „přístup politického partnerství s členskými státy“, než aby navrhovala plnohodnotný přístup Společenství. Small Business Act usiluje o zlepšení celkového přístupu k podnikání v EU prosazováním zásady „zelenou malým podnikům“.

1. Inteligentní regulace

Prioritou Komise v rámci této iniciativy je omezení přílišné administrativní zátěže a byrokracie. Vnímavější přístup veřejné správy k potřebám malých a středních podniků může významně přispět k jejich růstu. V roce 2006 byla vydána směrnice o službách na vnitřním trhu (2006/123/ES), která byla v roce 2009 provedena všemi členskými státy EU.

Mimořádně přínosná byla pro malé a střední podniky změna směrnice o opožděných platbách (vytváří pro ně záruku, protože zavádí povinnost veřejných orgánů provádět platby ve lhůtě 30 dnů) a směrnice o elektronické fakturaci (elektronické faktury tak mají stejnou váhu jako faktury papírové). Zasluhou modernizace politiky EU v oblasti zadávání veřejných zakázek se pak snížila administrativní zátěž spojená s přístupem k veřejným zakázkám a malé a střední podniky nyní mají více příležitostí k předkládání společných nabídek. Týmž přístupem byly zjednodušeny povinnosti při poskytování finančních informací a snížena administrativní zátěž malých a středních podniků tím, že bylo modernizováno zadávání veřejných zakázek v EU a směrnice o účetnictví (nyní směrnice 2013/34/EU).

2. Přístup k financování

Finanční trhy často nedokázaly malým a středním podnikům poskytnout potřebné finanční prostředky. V několika posledních letech se do jisté míry zlepšila dostupnost finančních prostředků a úvěrů pro malé a střední podniky formou poskytování půjček, záruk a rizikového kapitálu. Evropské finanční instituce – Evropská investiční banka (EIB) a Evropský investiční fond (EIF) – svou činnost pro malé a střední podniky rozšířily.

Podle iniciativy Small Business Act je však přístup k finančním prostředkům stále druhým největším problémem, s nímž se jednotlivé malé a střední podniky potýkají. V listopadu 2011 Komise rovněž navrhla „akční plán ke zlepšení přístupu malých a středních podniků k financování“ ([COM\(2011\) 0870](#)). Akční plán zahrnuje mimo jiné politické iniciativy, jež mají zjednodušit přístup malých a středních podniků k trhům s rizikovým kapitálem. Komise monitoruje vývoj v přístupu malých a středních podniků k finančním prostředkům a využívá k tomu průzkum přístupu podniků k finančním prostředkům (SAFE), který společně provádí Komise a Evropská centrální banka.

3. Malé a střední podniky na jednotném trhu

Iniciativa Small Business Act, sdělení Komise „Na cestě k Aktu o jednotném trhu – Pro vysoce konkurenceschopné sociálně tržní hospodářství“ ([COM\(2010\) 0608](#)) a Akt o jednotném trhu II ([COM\(2012\) 0573](#)) zdůrazňují, že rámcové podmínky pro podniky na jednotném trhu je nezbytné neustále zlepšovat. Zřízení a působení malých a středních podniků na vnitřním trhu usnadňují nejrůznější iniciativy a opatření a další se připravují. Malým a středním podnikům byly v mnoha oblastech uděleny výjimky, například co se týče předpisů pro hospodářskou soutěž, zdanění a práva obchodních společností.

4. Politika hospodářské soutěže

Politika státní podpory EU je již delší dobu malým a středním podnikům nakloněna a zohledňuje specifické obtíže, se kterými se kvůli své velikosti potýkají. Komise v roce 2014 přijala a zrevidovala obecné nařízení o blokových výjimkách (GBER) pro státní podporu (nařízení (EU) č. 651/2014). Jedním z prvků modernizace státní podpory je větší flexibilita členských států při udělování státní pomoci malým a středním podnikům bez předchozího oznámení a schválení Komisí za předpokladu, že jsou splněny určité podmínky. Na základě tohoto nařízení mohou malé a střední podniky získat státní podporu až do výše 7,5 milionu EUR.

B. Síť EU pro malé a střední podniky

Ukázkou sítí zaměřených na malé a střední podniky jsou zejména všeobecné podpůrné služby pro malé a střední podniky v EU, například „Enterprise Europe Network“, „SOLVIT“, „Vaše Evropa – Podniky“, „Malé a střední podniky a životní prostředí“ nebo „Nakládání s chemickými látkami: národní kontaktní místa pro REACH“. Podpora inovací a výzkumu dále zahrnuje „Poradenské centrum v oblasti práv duševního vlastnictví“, „Techweb pro malé a střední podniky“, „Poradenské centrum v oblasti práv duševního vlastnictví pro malé a střední podniky působící v Číně“, „Evropskou síť obchodních a inovačních center (BIC) – EBN“, „Evropské inovační síť pracovních míst“, a iniciativu „Gate2Growth“.

C. Malé a střední podniky a výzkum

Výzkum, vývoj a inovace jsou klíčovou součástí udržitelného úspěchu a růstu malých a středních podniků v EU. Cílem programu Horizont 2020 na období 2014–2020 je vytvořit lepší a ucelenější podpůrné prostředí pro činnost malých a středních podniků. Díky jednotnému souboru pravidel by mělo být dosaženo značného zjednodušení. V rámci tohoto přístupu jsou malé a střední podniky motivovány k účasti pomocí nového nástroje, který byl vytvořen speciálně pro ně a který jim má pomoci vyplnit mezeru ve financování raného, vysoce rizikového výzkumu a inovací.

Je třeba vzít na vědomí, že průběžné hodnocení programu Horizont 2020 je povinný požadavek stanovený v nařízení, kterým se zavádí program Horizont 2020. Sdělení ([COM\(2018\) 0002](#)) o průběžném hodnocení provádění programu Horizont 2020 zkoumá, jak je možné jeho provádění zlepšit, a rovněž poskytuje solidní podklady pro navrhování dalších činností a iniciativ. Jeho výsledky pak budou použity jako základ pro strukturu a obsah devátého rámcového programu, který bude předmětem návrhu, jenž bude předložen v první polovině roku 2018.

Zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků je navíc jedním z 11 tematických cílů politiky soudržnosti na období 2014 až 2020. Dodatečné investice do těchto podniků budou rovněž prováděny v rámci ostatních tematických cílů, zejména výzkumu a inovací, nízkouhlíkového hospodářství a informačních a komunikačních technologií.

D. Program pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků (COSME)

Dne 11. prosince 2013 bylo přijato nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1287/2013, kterým se zavádí Program pro konkurenceschopnost podniků a malých

a středních podniků (COSME) na období 2014–2020. Pro program COSME je na období 2014–2020 naplánován rozpočet ve výši 2,3 miliardy EUR, který je určen na následující obecné cíle:

- zlepšit přístup malých a středních podniků k financování formou kapitálových a dluhových nástrojů: kapitálový nástroj pro investice ve fázi růstu a nástroj pro úvěrové záruky, které malým a středním podnikům umožní k pokrytí úvěrů uzavírat ujednání s finančními zprostředkovateli v oblasti přímého nebo jiného sdílení rizik; na finanční nástroje je z rozpočtu programu COSME přiděleno 1,3 miliardy EUR;
- zlepšit přístup na unijní i celosvětové trhy; prostřednictvím sítě Enterprise Europe Network poskytovat podnikům podpůrné služby zaměřené na růst, aby se usnadnila jejich expanze na jednotném trhu i mimo EU;
- podporovat podnikání: k těmto aktivitám bude patřit rozvoj podnikatelských schopností a přístupů, zejména u začínajících podnikatelů, mladých lidí a žen.

Podle Komise se očekává, že program do roku 2020 každoročně pomůže 39 000 společnostem vytvořit nebo zachovat 29 500 pracovních míst a uvést na trh 900 nových obchodních produktů, služeb nebo postupů.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Již v roce 1983 vyhlásil Parlament „Rok malých a středních podniků a řemesel“ a zahájil řadu iniciativ na podporu jejich rozvoje. Od té doby Parlament soustavně prokazuje zájem o podporu rozvoje evropských malých a středních podniků. Například:

- V červnu roku 2010 přijal [usnesení](#) o přezkumu inovační politiky Společenství v měnícím se světě^[1]. Zdůrazňuje v něm, že je nutné vytvořit předpoklady pro snazší přístup malých a středních podniků k rizikovému kapitálu. Vyzývá k rozvíjení finančních nástrojů pro malé a střední podniky, jako jsou mikroúvěry, rizikový kapitál pro ty, kteří chtějí investovat do inovativních společností, a „podnikatelští andělé“ sponzorující např. podnikatelské projekty mladých výzkumných pracovníků. Dále apeluje na členské státy a Komisi, aby vytvořily daňové, finanční, obchodní a administrativní pobídky pro investice.
- V březnu roku 2011 Parlament přijal [usnesení](#) o průmyslové politice pro éru globalizace^[2]. Mimo jiné v něm vyzývá Komisi, aby pokračovala v provádění iniciativy Small Business Act a snížila tak administrativní zátěž a zajistila lepší přístup malých a středních podniků k možnostem financování. Dále požaduje aktualizaci definice malých a středních podniků, aby byla ve specifických průmyslových odvětvích možná větší flexibilita. Rovněž naléhavě žádá Komisi, aby rozšířila účast malých a středních podniků v rámcových programech pro výzkum a vývoj.
- V květnu 2011 Parlament přijal [usnesení](#) o přezkumu iniciativy Small Business Act^[3]. Mimo jiné v něm vyzývá členské státy, aby přijaly poslední zbývající návrh týkající se statutu evropské soukromé společnosti. Zdůrazňuje také, že je velmi

[1]Úř. věst. C 236 E, 12.8.2011, s. 41.

[2]Úř. věst. C 199 E, 7.7.2012, s. 131.

[3]Úř. věst. C 377 E, 7.12.2012, s. 102.

znepokojen tím, že test malých a středních podniků nebyl ve všech nových legislativních návrzích proveden řádně a důsledně, zejména na vnitrostátní úrovni. Dále varuje členské státy před tím, aby při provádění směrnic do vnitrostátního práva nezaváděly přísnější požadavky, než stanoví právní předpisy EU (tento jev bývá označován jako „gold-plating“).

- V říjnu 2012 přijal Parlament [usnesení](#) s názvem „Malé a střední podniky: konkurenceschopnost a obchodní příležitosti“^[4]. V tomto usnesení poukazuje na řadu oblastí, k nimž patří snížení administrativní zátěže, podpora konkurenceschopnosti a vytváření pracovních míst, začínající podniky a přístup k informacím a financování.
- V lednu 2014 přijal Parlament [usnesení](#) o nové industrializaci Evropy na podporu konkurenceschopnosti a udržitelnosti^[5], v němž zdůrazňuje význam malých a středních podniků v hospodářství EU a žádá pro ně o zvláštní podporu a pomoc.
- V září 2016 přijal Parlament [usnesení](#) o přístupu malých a středních podniků k financování a o větší rozmanitosti financování malých a středních podniků v rámci unie kapitálových trhů^[6].
- V červenci 2017 přijal Parlament [usnesení](#) o vypracování ambiciózní průmyslové strategie EU jako strategické priority pro růst, zaměstnanost a inovace v Evropě ([2017/2732\(RSP\)](#))^[7].

Frédéric Gouardères
05/2019

[4]Úř. věst. C 68E, 7.3.2014, s. 40.

[5]Úř. věst. C 482, 23.12.2016, s. 89.

[6]Přijaté texty, [P8_TA\(2016\)0358](#).

[7]Přijaté texty, [P8_TA\(2017\)0305](#).

